

Ministerie van LNV
T.a.v. minister Schouten
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

**Centre for Sustainable Animal
Stewardship (CenSAS)**
Faculteit Diergeneeskunde
Universiteit Utrecht

Bezoekadres
Yalelaan 2
3584 CM Utrecht

Postadres
Postbus 80.166
3508 TD Utrecht

Behandeld door Maite van Gerwen MSc
Telefoon 030 253 4543
E-mail censas@uu.nl
Website www.censas.org

Datum 10 oktober 2018
Onderwerp Oproep instellen Adviesraad voor Duurzaam
Dierplaagbeheer
Bijlage Samenvatting van het rapport 'Omgang met
ratten en muizen in dierplagen – Duurzaam en
verantwoord?'

Geachte Ministers Schouten, Van Nieuwenhuizen, De Jonge en Ollongren,

Er is een toenemende aandacht voor dieren die we als plaag ervaren. Op basis van recente mediaberichten ontstaat bijvoorbeeld het beeld dat Nederland kampt met een ware rattenplaag en de zorg bestaat dat dit in de toekomst alleen maar verder gaat toenemen met gevolgen voor de gezondheid en veiligheid van mens en dier. Vanuit de agrarische sector worden ratten in verband gebracht met stalbranden en wordt de toenemende overlast geweten aan de aangescherpte regels voor het gebruik van biociden.

Tegelijk blijken er over de schaal en omvang van de overlast nog veel onzekerheden te zijn. Ook over verantwoordelijkheden is nog veel onduidelijk. Burgers verwijten gemeenten dat ze geen verantwoordelijkheid nemen. Gemeenten wijzen er op hun beurt op dat inwoners er beter op moeten letten dat hun omgeving is opgeruimd.

Die combinatie van feitelijke onduidelijkheden, verschillende visies op verantwoordelijkheden en een grote diversiteit aan belangen, meningen en interpretaties maken de aanpak van dierplagen niet eenvoudig. Daarnaast ontbreekt in de discussie vaak het perspectief van het 'plaagdier' en in het bijzonder het dierenwelzijn.

In een recente studie heeft het Centre for Sustainable Animal Stewardship (CenSAS) een verkenning uitgevoerd, waarin niet alleen onduidelijkheden in kaart zijn gebracht, maar ook is geïdentificeerd wat nodig zou kunnen zijn om te komen tot een beter onderbouwde, meer effectieve en vooral diervriendelijkere dierplaagbeheersing.

Op basis van gesprekken en discussiebijeenkomsten met 15 organisaties (o.a. onderzoekers, dierplaagbeheersers en -adviseurs, dierenbeschermers, overheden en vertegenwoordigers van de levensmiddelenhandel en agrarische sector) kwam duidelijk een gedeelde visie naar voren dat dierplaagbeheersing beter, duurzamer en verantwoorder kan. Dit in het belang van zowel mens als dier.

Om dit te verwezenlijken is inzet van alle partijen nodig, maar vraagt het in eerste instantie om:

A. Minder versnippering van verantwoordelijkheden

Door de stakeholders is gesignaleerd dat verantwoordelijkheden met betrekking tot dierplaagbeheersing op dit moment verdeeld zijn over 4 ministeries (LNV, VWS, IenW, BZK), provincies, gemeenten en diverse andere stakeholders. Al deze instanties geven een eigen invulling aan de wet- en regelgeving, handhaving en begrippen zoals zorgplicht en publieke gezondheid. Dit leidt in de praktijk tot onduidelijkheid en gaat ten koste van de effectiviteit.

B. Betere monitoring

Door het gebrek aan samenwerking en centrale monitoring, is er weinig zicht op de overlast van plaagdieren, de effecten van beheersing en de omgang met plaagdieren. Te vaak is nu nog onduidelijk of beheersmaatregelen in het kader van *Integrated Pest Management* (IPM) effect hebben en of de meest effectieve aanpak gekozen wordt. Mede hierdoor kan het zijn dat dieren nog te vaak en op dieronvriendelijke wijze gedood worden.

C. Betere coördinatie en focus op preventie

Dierplaagbeheersing is complex en vraagt om diverse expertises en afwegingen. Een meer duurzame aanpak waarbij aandacht is voor mens, dier en milieu vraagt daarom om een gecoördineerde aanpak die zich richt op het voorkomen van dierplagen (preventie). Dit is in het belang van zowel mensen als de dieren in kwestie. Dieren die er immers niet zijn, veroorzaken geen overlast en hoeven ook niet te worden gedood. Preventie vraagt echter om goede coördinatie en ook handhaving: het is alleen succesvol wanneer iedereen mee doet. Het belang van deze coördinatie is al in 2014 onderkend. Het toenmalig Kamerlid mevrouw Lutz Jacobi heeft via haar aangenomen motie gevraagd om met een planmatige en samenhangende aanpak voor de preventie van plaagdieren en de preventie van biociden te komen (Kamerstuk 27858, nr. 288). Tot op heden is hieraan echter nog geen concrete invulling gegeven.

Als ondertekenaars van deze brief zien wij voor elk van de genoemde punten een belangrijke rol voor de Rijksoverheid, maar ook voor diverse andere partners. Een meer geïntegreerde en gecoördineerde aanpak vraagt onzes inziens om het creëren van een formeel platform dat kennis en expertise samenbrengt, activiteiten op het terrein van dierplaagbeheersing actief coördineert en overheden en professionals gevraagd en ongevraagd kan adviseren.

Daarom roepen wij u als verantwoordelijke ministers op om een '**Adviesraad voor Duurzaam Dierplaagbeheer**' in te stellen. In deze adviesraad zijn stakeholders en personen vanuit de overheid vertegenwoordigd. De raad verbindt partijen en kennis, houdt overzicht en adviseert om tot gezamenlijke acties te komen. Dit zou ook een concrete stap zijn als invulling van de aangenomen motie Jacobi.

De raad zou bijvoorbeeld kunnen adviseren over (A) het verder uitwerken en implementeren van duurzaam en verantwoord beheer van dierplagen op basis van onder andere de voorstellen voor verbetering die voortkomen uit het eerdergenoemde onderzoek van CenSAS, en (B) nieuwe onderzoeken en projecten.

Hoewel het onderzoek van CenSAS zich richt op ratten en muizen in dierplagen, is de problematiek van toepassing op alle in het wild levende dieren die mensen als plaag kunnen ervaren. Denk bijvoorbeeld aan invasieve exoten en inheemse fauna waarvan mensen overlast ervaren. De adviesraad die wij voorstellen richt zich dan ook bij voorkeur op dierplaagbeheersing in de breedste zin van het woord.

Stakeholders tonen een sterke bereidheid om gezamenlijk te werken aan het vormgeven van duurzaam en verantwoord dierplaagbeheer. We hopen van harte dat u als verantwoordelijke bewindspersonen deze positieve intentie ondersteunt en dit vertaalt in de instelling van de eerdergenoemde adviesraad.

Bijgevoegd vindt u een samenvatting van onderzoek dat door CenSAS werd uitgevoerd. Uiteraard zijn wij graag bereid nadere toelichting te geven op dit onderzoek en onze oproep.

Met vriendelijke groet,

Dr. F. Meijboom, hoofd Centre for Sustainable Animal Stewardship (CenSAS)

Dr. ir. B. Meerburg MBA, directeur Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD) en senior onderzoeker Wageningen University and Research

C. Lagerwey, Voorzitter Platform Plagadierbeheersing Nederland (PLA..N.)

J. F. Admiraal, Algemeen Directeur/bestuurder NVBD (Dierenbescherming)

Drs. P. Bergers, directeur Zoogdiervereniging

Dr. ing. J. Nijboer, redacteur Pest Control News, docent opleiding plagadierbestrijding

P. van Poelgeest, Fauna Adviseur, Duurzaam Fauna Advies

B. van den Brink MSc, adviseur ecologie, natuurbeheer en duurzaam faunabeheer

Dr. S.A. Burt, onderzoeker, Divisie Milieuepidemiologie en Veterinaire Volksgezondheid, Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS), faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht

Kopie: vaste Kamercommissie voor LNV
vaste Kamercommissie voor IenW
vaste Kamercommissie voor VWS
vaste Kamercommissie voor BZK

Universiteit Utrecht

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Kennis- en Adviescentrum Dierplagen

Dieren
bescherming

ZOOGDIER
VERENIGING

DUURZAAM

FAUNA ADVIES
WWW.DUURZAAMFAUNAADVIES.NL